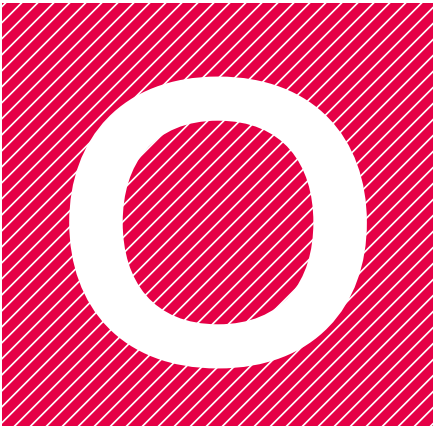

BANG VOOR DE BOM

Terreuraanslagen in Parijs, Londen, Berlijn en Barcelona. Hoe verantwoord is het om een excursie naar een grote Europese stad te plannen? Leerlingen van het Mollerlyceum uit Bergen op Zoom waren tot twee keer toe vlakbij een terroristische aanslag.

Op woensdag 22 maart 2017 om 14.35 uur lopen 42 havo/vwo-leerlingen en drie begeleiders van het Mollerlyceum uit Bergen op Zoom over de Westminster Bridge in Londen. Ze zijn vijf dagen in Londen voor een educatieve studiereis en maken op dat moment een stadswandeling. Een paar minuten later zijn ze de brug over en wachten ze bij het Parliament Square tot het verkeerslicht groen wordt. “Terwijl we daar staan, horen we ineens een harde klap achter ons”, zegt Gerard van Nunen, docent aardrijkskunde en begeleider van de Londen-excursie. “Ik dacht aan een ongeluk en sprak met mijn collega’s af dat ik even ging kijken wat er aan de hand was.” Van Nunen loopt terug en ziet al snel mensen op hem af komen rennen die worden gevolgd door een man met twee messen. “Op dat moment besepte ik meteen dat het mis was, en begon ik ook te rennen. Ik riep naar de leerlingen dat ze moesten wegwezen. Gelukkig liep de man niet snel en was het niet moeilijk om hem voor te blijven.” Een deel van de groep gaat naar de zijkant met een van de begeleiders, Van Nunen steekt met een groep andere leerlingen over. “Een politieagent riep nog naar een leerling, maar betaalde daar een prijs voor. De man met de messen steekt op hem in, en doodt hem, om zelf meteen daarna doodgeschoten te worden door een andere politieagent. Ik heb dat zelf niet gezien, maar een van onze leerlingen wel.”

De leerlingen en docenten uit Bergen op Zoom beseffen dan nog niet helemaal dat ze getuige zijn geweest van een terroristische aanslag die in totaal aan vijf mensen het leven kost en waarbij veertig mensen gewond raken. De gewonden vallen vooral op de Westminster Bridge waar de man met zijn auto inreed op voetgangers. Deze dramatische gebeurtenis is iets wat

geen enkele school tijdens een schoolreis wil meemaken. Voor het Mollerlyceum was het zelfs niet de eerste keer. Een paar maanden eerder, in december 2016, had een groep leerlingen net de kerstmarkt in Berlijn bezocht toen daar een aanslag werd gepleegd waarbij twaalf dodelijke slachtoffers vielen. “Die ervaring heeft bij ons op school veel teweeggebracht”, zegt toenmalig rector Marcel van Loo. “Vanaf dat moment zijn we nog zorgvuldiger onze studiereizen gaan plannen. Als het ministerie van Buitenlandse Zaken een negatief reisadvies afgeeft, is het simpel: dan gaan we niet. Maar als dat er niet is, overleggen we met de ouders van onze leerlingen. Zij beslissen uiteindelijk of hun kind meegaat of niet.”

Ook voor begeleiders is er veel veranderd door de terreurdreiging, vertelt Van Loo. “Je krijgt te maken met een nog grotere verantwoordelijkheid. Dat moet je aandurven.

■■■■

‘Ik riep naar de leerlingen dat ze moesten wegwezen’

Dat betekent dat het bij ons op school kan gebeuren dat de ene groep wel besluit te gaan, terwijl de andere groep er na rijp beraad vanaf ziet.”

HEKSENKETEL

Begeleidend docent Van Nunen herinnert zich de aanslag van 22 maart in Londen nog als de dag van gisteren. “Heel bizar was het moment nadat de dader met drie pistoolschoten was neergeschoten. Meteen daarna daalde er een rust over het hele gebied. Dat duurde maar heel even en toen ontstond er een heksenketel met overvliegende helikopters en politieauto’s die met zwaailichten en sirenes kwamen aanscheuren.” Van Nunen vertelt dat de groep daarna het gebied verliet om in een nabijgelegen park bij Buckingham Palace de gemoederen tot bedaren te brengen. “Daar hebben we gecheckt of iedereen ongedeerd was en hebben we vervolgens de leerlingen laten bellen met hun ouders, om eventuele ongerustheid meteen weg te nemen.” Aangezien de buschauffeur onmogelijk de groep kon ophalen omdat de binnenstad intussen hermetisch was

‘Scherm de leerlingen af en neem zelf de regie’

afgegrendeld, besloot de groep naar een plek te lopen waar de bus wel kon komen. Van Nunen: “Dat was een wandeling van 4 kilometer. We hadden ook met de metro gekund, maar sommige leerlingen wilden dat niet omdat ze bang waren voor nog een aanslag.” In het hotel aangekomen overlegden de begeleiders met de schooldirectie in Bergen op Zoom. Uiteindelijk werd besloten de volgende dag terug te keren naar Nederland, een dag eerder dan gepland. In de uren na de aanslag ontdekten diverse media dat de groep leerlingen uit Bergen op Zoom dichtbij de plek des onheils was geweest. Een jongen stond telefonisch een dagbladjournalist te woord. “Dat wil je als school liever niet, maar je hebt op zo’n moment niet overal vat op”, zegt Van Loo. De school werd zelf ook benaderd door de pers. “Zo wilde *Nieuwsuur* een leerling of begeleidend docent in de uitzending, maar daar hebben we niet aan meegewerkt, omdat ze op dat moment genoeg aan hun hoofd hadden. Wel heb ik toen aangeboden om zelf wat informatie te geven, live in de uitzending.”

WILDWEST VERHALEN

Volgens Klaas Hiemstra, directeur van Stichting School & Veiligheid, is dat een verstandige keuze geweest. “Scherm de leerlingen af en neem zelf de regie. Geef de informatie die je kunt geven. Doe je dat niet dan ontstaan allerlei wildwest verhalen die je dan later moet corrigeren.” Het Mollerlyceum werd begeleid door een

regionaal crisisteam. Van Loo: “Behalve dat ze een aantal logistieke zaken uit handen namen, zorgden ze ook dat onze leerlingen goed werden opgevangen. Zo was er meteen slachtofferhulp en hebben we de dag erna nog met een grote groep leerlingen nagepraat.”

Met de leerlingen gaat het relatief goed, zegt Van Loo. Ook met die ene leerling die ooggetuige was van de dood van de politieagent en de terrorist. “Wat we wel horen van ouders, is dat sommige leerlingen emotioneel reageren als er weer ergens een aanslag heeft plaatsgevonden. Daarom wordt er nog regelmatig over gepraat op school.”

Ondanks alle goede voorbereidingen op de excursie naar Londen lag er op het Mollerlyceum geen calamiteitenplan klaar. “Het

was achteraf gezien wel goed geweest meer op papier te hebben”, erkent Van Loo. “Het is fijn om terug te kunnen grijpen op wat basale zaken die je van te voren al hebt bedacht. Dat geeft houvast en zekerheid in tijden van hectiek.” Ook Hiemstra pleit ervoor dat scholen een calamiteitenplan voor schoolreizen maken. “En heel belangrijk: spreek met leerlingen goed af wat zij wel en niet moeten doen als zich zoiets ernstigs als een aanslag voordoet. En misschien moet je leerlingen ook niet meer vrij door de stad laten lopen want dan heb je geen controle.”

Alhoewel Hiemstra begrip heeft voor scholen die schoolreizen naar grote steden mijden, zouden ze zich volgens hem niet door angst moeten laten leiden. “Het risico is in grote steden misschien groter, maar ook kleinere steden kunnen het doelwit zijn. Bovendien heeft zo’n excursie een grote educatieve waarde. En het is ook nog eens een mooie ervaring voor leerlingen, dat moet je ze gewoon gunnen.” ■

TIPS & INFO

Scholen die goed voorbereid op schoolreis willen, kunnen voor informatie en praktische tips terecht op de website van Stichting School & Veiligheid. Het infoblad ‘Wijs op schoolreis’ brengt alle facetten van het plannen van een schoolreis in beeld.

De helpdesk van School & Veiligheid is elke schooldag van negen tot vier uur bereikbaar, het calamiteitenteam 24 uur per dag, ook in de weekenden. Kijk voor de telefoonnummers op SCHOOLENVEILIGHEID.NL